

Тема: Уроки Любові Миколая Чудотворця

Мета уроку: ознайомити учнів з життєвим подвигом Миколая Чудотворця, його головними чеснотами; розвивати увагу до свого внутрішнього світу, прагнення жити за законами християнської етики; виховувати любов і повагу до людей, спонукати учнів прагнути до моральної досконалості.

Наочність: таблиця «Властивості святості», кросворд «Святий Миколай», для етичної гри макет сучасного багатоповерхового будинку та сім невеличких мішечків, відеозапис пісні «Ой, хто, хто Миколая любить».

Епіграфи:

Я прославлю тих, що прославляють Мене.
1 Цар. 2:30

Хто сіє скупю, той скупю і поже,
а хто сіє щедру, той щедру і поже.
2 Кор. 9:6

Перебіг уроку

I. Оргмомент

II. Актуалізація опорних знань

Розвиток пізнавальної, соціальної, особистісно орієнтованої, полікультурної компетенцій

1. «Мозковий штурм»

– Дорогі діти, що відомо вам про святого Миколая? (Слайд 1)

2. Слово учителя

У кожного народу є свої найкращі люди, пам'ять про яких дбайливо зберігається. Таких людей називають святими. Є серед них один, якого особливо люблять в різних країнах світу.

В країнах Сходу його називають батюшка Михóле.

На Крайній Півночі – старий у білому.

Підкажіть, будь ласка, а як звать святого Миколая в Америці та країнах Європи? (Санта Клаус)

У Чехії вірять, що цього святого супроводжують ангел і злий дух: кожен з них має книгу, де записані добрі і погані справи дитини, і святий вирішує, чи гідний малюк подарунків.

3. Запитання:

– Чи знайомі вам ще якісь імена святого Миколая? (Ніколас, Миколаш, Міклош, Клаус тощо)

– Традиції ще яких країн щодо свята святого Миколая вам відомі? (в Англії люди вірять, що святий до їх домівок добирається верхи на ослику – далекому нащадку того ослика, на якому Ісус Христос в'їхав до Єрусалиму)

1. Слово учителя

III. Знайомство з темою уроку та його метою

Розвиток пізнавальної, соціальної, особистісно орієнтованої, полікультурної компетенцій

III. Знайомство з новим матеріалом

Розвиток пізнавальної, соціальної, особистісно орієнтованої, полікультурної, творчої, комунікативної, здоров'я збережувальної, мовленевої компетенцій

«Чи вірите ви у дива?» – таке питання якось було поставлено вам на уроці християнської етики. Ви знаєте, що для віруючої людини все життя – диво. В день святого Миколая ми будемо говорити про дива, бо ніколи не перелічити чудес цього швидкого помічника людству. І будемо говорити про святість. На землі народжується багато людей, але святих серед них дуже і дуже мало. (слайд 2) Сьогодні ми будемо вирішувати разом, у чому секрет святості людини? А також спробуємо зрозуміти, як треба жити, щоб тебе зміг полюбити увесь світ.

(слайд 3) Зверніть увагу на тему нашого уроку – «Уроки Любові святого Миколая» та на два епіграфи до нього. Поміркуйте, про що йдеться.

1. Перегляд мінівистави та опрацювання її змісту

Учитель: Щоб відповісти на складні питання нашого уроку, переглянемо невеличку мінівиставу, присвячену Святому Миколаю.

Ведучий 1. В сучасній Україні ми щиро звертаємось до святого Миколая зі своїми проханнями, бо він може неймовірно допомогти кожному.

Ведучий 2. Українці кожного року святкують два свята Миколая.

(слайд 4) Перше – 22 травня («Микола літній» – на іконах він зображений без митри), а друге – 19 грудня («Микола зимовий» – у шапці-митрі). (слайд 5)

Ведучий 1. Святого Миколая зимового святкують урочисто, запрошують гостей.

Ведучий 2. В нашій рідній Україні із давніх-давен не було жодної хати, де б не висів на стіні образ святителя Миколая і де б не шанували цього великого святого.

Мінівистава

(слайд 6) За столом сидять батько, мати та їх діти – дочка і син. На столі – святкова вечеря.

Дочка. Я знаю, що сьогодні та особлива ніч, коли святий Миколай зі своїми подарунками прийде на землю на радість дітям і всім добрим людям.

Син. Тато й мамо, розкажіть, будь ласка, про святого Миколая.

Дочка. Яким він був у дитинстві, ким були його батьки?

Батько. Дорогі діти, багато може розповісти про людину її дитинство. Цікаво дізнатися про дитинство святого чоловіка. Як зростають видатні особистості? Перенесемось на 17 століть назад, приблизно у 280 рік, бо достовірно не відомий рік народження святого Миколая. (Слайд 7) У Греції, в місті Патари (зараз це територія Туреччини) жили дуже багаті люди – благочестиве подружжя Феофана і Нонни. (Слайд 8) У своїй власності вони мали декілька кораблів.

Мати. Все у них було, але довго не давав Бог дитину. Дуже сумували батьки, благали Бога зробити їм такий подарунок – і ось народився чудовий хлопчик. Феофан і Нонна дали йому ім'я «Миколай», з грецької – «підкорювач народів». Батьки гарно виховали свого сина, і він достойно провів дитячі роки. Ріс добрим і щирим, люди його любили, горнулися до нього.

Батько. (слайд 9) Був у Миколая старий учитель. Одного разу вони читали Святе Письмо: «Коли ти робиш добро, нехай твоя правиця не знає, що робить лівиця...»

– Як це розуміти? – запитав в учителя замислений Миколай.

– Коли ти робиш добро іншому, то не треба про це голосно всім розказувати. Краще не хвалитися своїми добрими вчинками.

Кажуть, юний Миколай всім прагнув допомагати. Він ходив по місту і таємно залишав людям гроші, теплі речі, ліки та інше і робив це не для власної слави.

Мати. (слайд 10) Батькам була найбільша втіха, коли Миколай виріс і став священником. Все своє життя він присвятив Богу і людям. Його любов була всеобіймаюча, повна милосердя. Він у кожному бачив Ісуса Христа, тому так поспішав на допомогу. При житті багато чудес зробив святий Миколай. Чудеса святого Миколая продовжуються й дотепер.

Батько. (слайд 11) В нашій рідній Україні дуже багато монастирів, храмів, церков на честь святого Миколая. Найстаріша церква святого Миколая у Києві з'явилась в другій половині 11 століття. Здавна вважалось, що святий Миколай особливо в своїй допомозі був прихильним до Києва і турбувався про те, щоб це місто жило в мирі та добрі.

(слайд 12) А в Галичині до найперших належить церква Миколая у Львові, що походить з кінця 13 століття.

Дочка. Так ось він який – святий Миколай. І я хочу бути доброю і щирою, як він.

Син. А я зрозумів, що допомагати людям – це дуже легко і приємно. Я хочу робити добрі справи, як святий Миколай.

Дочка. І я. Тато, мамо, я хочу, щоб ви нами пишалися.

Батько. Дякуємо, любі наші діти. Дуже приємно це чути. Виростаєте гарними людьми, живіть для Бога, для людей і для рідної України!

Мати. А святий Миколай буде вам завжди допомагати.

2. Робота в групах. Опрацювати питання

– Що може розповісти про людину її дитинство?

– Розкажіть про родину святого Миколая.

– Чого навчав майбутнього святого старий учитель?

– Чому так поспішав святий Миколай допомагати кожній людині? Як українці шанують Чудотворця?

– Про які чесноти святого Миколая ви дізналися?

(віра в Бога, любов до Бога і людей, доброта, милосердя, щирість, скромність)

– Про які чудеса святого Миколая вам відомо?

3. Створення кластера (асоціативного куща)

Святий Миколай прагнув допомогти кожному, кому погано, у кого біда, горе.

Діти, а що можна назвати горем?
(війну, смерть, страхи, бідність, хвороби, залежності, образи, сварки, заздрість, нерозуміння, байдужість, самотність, жорстокість тощо)
Те, що ми часто не сприймаємо як горе, це і є справжнє горе –
духовна загибель.

4. Етична гра

Учитель: (слайд 13) У цьому сучасному багатоповерховому будинку оселилося горе. Причалося за кожним вікном. Ми вчинимо так, як зробив колись святий Миколай, коли підкидав в дім нещасного батька з трьома дочками мішечки із золотом. Але у наших мішечках повинні бути духовні дари. Ви, діти, допоможете їх знайти.

Що підкинемо ми у віконце з образою? (прощення)
Як казали наші предки: «Ворог твій – лікар твій».
У віконце зі страхами, засмученням? (віру, радість)
«Розпач – це пекло у душі», – казали святі усіх часів і народів.
У віконце із залежностями? (душевний спокій)
У віконце, за яким постійно чутно лайку, матюки? (добрі, веселі слова)
У віконце з хворобами? (молитву)
Св. Нил Синайський казав: «У хворобі користуйся молитвою».
А у вікно із байдужістю? (співчуття, милосердя)
У вікно з гординою? (смирнення, добродієність, безліч чеснот)
Святі отці Церкви казали: «У гордині немає жодної чесноти».

5. Слово учителя

(слайд 14) Зовсім молодим Миколай стане архієпископом у місті Мирі Лікійської області. Тому інколи його називають Миколаєм Мирлікійським. І тому він має «титул» святителя (люди, що служили в церкві та досягли святості). Це були дуже складні часи боротьби християн із язичниками. Неодноразово святитель за свою віру в Ісуса Христа потрапляв у в'язницю.

Миколай дуже любив Бога і людей. Йому навіть підкорювалась морська стихія, тому так поважають святого Миколая ті, хто подорожує, і ті, чий професії пов'язані з морем. Подивіться сценку про диво, яке створив святий Миколай ще зовсім молодим. (слайд 15)

6. Сценка «Диво на морі»

Ведучий. Після смерті батьків молодий священник Миколай відправився на кораблі в Палестину, щоб поклонитися Святій Землі, побачити Єрусалим. Навколо розстиалося блакитне море. Яскраво світило сонце. Ніщо не віщувало негоди. Раптом піднявся сильний вітер, чорні хмари закрили небо і почалася страшна буря.

Моряки. (до Миколая) Отче, допоможи! Звернись до Бога зі своєю молитвою! Бо інакше ми всі загинемо, наш корабель не витримає цього випробування!

Молодий паломник. (до Миколая) Помолись, угодник Божий, бо твої

щирі молитви Ісус Христос завжди чує!

Старий паломник. (до Миколая) Попроси Христа про наш порятунок, щоб побачити Його святі місця, де Він начав людей любові. Я все життя мріяв приїхати туди, де народився та воскрес Спаситель світу.

Миколай. (падає на коліна, починає гаряче молитися) Господи, Ісусе Христе, помилуй нас грішних! Спаси нас, великий Боже, дай побачити Твою Святу Землю! Ми будемо завжди пам'ятати про Твоє диво і будемо служити Тобі у добрих справах!

Всі стають на коліна поруч з Миколаєм і моляться

Ведучий. І одразу затих вітер і приборкалась буря! Засяяло сонечко, а море стало спокійним.

Всі радіють, обіймають один одного

Так молитва юного священника Миколая врятувала корабель і всіх подорожуючих від загибелі. При попутному вітрі вони досягли берега і змогли благоговійно ступити на Святу Землю Палестини.

7. Сценка «Порятунок несправедливо засуджених»

Ведучий. Святий Миколай завжди допомагає воїнам. Допомагає тим, хто у полоні, хто у в'язниці, хто несправедливо засуджений. Погляньте, яким добрим, сміливим вчинком прославився Миколай ще за життя. (слайд 16)

Перебуваючи у від'їзді, Миколай Мирлікійський дізнався про те, що мирський градоначальник Євстафій засудив до страти трьох невинних людей, бо був підкупленим їх недоброзичливцями. Бажаючи покласти край несправедливості, Миколай поспіхом повернувся до міста Мири і прибув до Діоскурового поля, де мала відбутись страта трьох знаменитих містян, якраз тоді, коли кат був готовим приступити до виконання вироку.

На сцені стоїть на колінах юнак з зав'язаними за спиною руками. Його голова схилена, обличчя закрите. Поруч з ним – кат з занесеним мечем. Неподалік ще двоє несправедливо засуджених чекають страшного вироку.

Євстафій. (читає вирок) Зараз наказую стратити трьох зрадників. Не може бути їм прощення. Це моє останнє рішення.

Місцевий житель. (в сторону) От яка біда сталася. Якби з нами був владика Миколай, правитель Євстафій ніколи б не сотворив такий несправедливий суд.

Святий Миколай наближається до ката, вириває меч з його рук, кидає на землю та звільнює руки засуджених від мотузок. Потім звертається до Євстафія, який наближається до Миколая та стає перед ним на коліна.

Святитель Миколай. Припини, Євстафію, накажи заховати меча. Сьогодні вночі я бачив віщій сон, що ці троє невинні. Ти можеш зробити великий гріх і пролити невинну кров. Як ти не боїшся Бога та робиш таку злу справу. Найдорожче, що є на світі, – це життя людини.

Хто ти такий, щоб приймати такі рішення.

Євстафій. Прости мене, отче Миколаю, каюся перед Богом, перед людьми та перед тобою. Ніколи не буду робити злого.

Святитель Миколай. Це дуже добре, що ти зміг покаятися. Радійте, люди!

Євстафій підіймається з колін, вклоняється святителю

Місцевий житель. Ось який наш отець Миколай! Як він змінює людські серця, як зцілює від гріховних ран! Хвала Богу за все!

Всі на площі радіють і сміються, дякують святителю

Ведучий. Візантійський письменник X століття Симеон Метафраст так описував цю історію у «Житті та діяннях Святого отця нашого Миколая Чудотворця»:

«Коли святий це побачив і звернув погляд на печальне видовище, то, урівноваживши суворість м'якістю, не сказав ні зухвало, ні різкого слова, але і не виявив ніякого побоювання чи боязкості; скільки вистачало сил він побіг до ката, сміливо вихопив з його рук меч, і, нічого не боячись, кинув на землю.».

Після цього єпископ Мирлікійський уві сні з'явився імператору Костянтину і префекту Авлавію і урятував трьох римських воєначальників.

8. Вірш «Я прошу у Миколая»

Учитель: (слайд 17) Ще у ті часи, як жив святий Миколай, його вважали великим і сильним заступником від усіх бід і негараздів. Навіть фізична смерть не змогла зупинити його благородних справ.

Він і зараз, коли відійшов у засвіти, поспішає до добрих людей: зцілює хворих, допомагає позбутися бідності – прагне кожного зробити щасливим. І навчає людей найважливішій чесноті – милосердю. Коли людина дбає про інших, вона наближається до святості – до Бога.

Прослухайте сучасний вірш та поміркуйте, чого він вчить.

Мені сумно, як згадаю
Бліду дівчинку з трамваю.
В неї дуже хворі ніжки
І вона не ходить пішки.

Я не хочу ні машинок,
Ні солодких мандаринок.

Я прошу у Миколая:
Хай ту дівчинку знайде
І на ніжки підведе.
Я також собі згадала,

Як цукерки купувала...

Біля нас живе бабуся,
Що просити хліба мусить.
Бо не може вже ходити,
І ніхто у цілім світі
Про старесеньку не дбає
І нічим не помагає.
Прошу я у Миколая –
Хай про неї він згадає.

Все, що він мені готує, –
Хай бабусі подарує.
Я у Бога завжди прошу
Не цукерок і не грошей,

А здоров'я мамі й тату,
Миру, щастя в нашу хату,
Миру, щастя всій родині,
Усій нашій Україні!

7. Опрацювання таблиці «Властивості святості» (додаток у кінці конспекту) (слайд 18)

Сьогодні неодноразово ви чули слово «святий». Вперше людство почуло його від ангелів. Пророк Ісая був очарований неземним співом: «Свят, Свят, Свят Господь Саваоф». У Старому Завіті це слово стосується тільки Бога. А у Новому Завіті – вже про людину (грец. *αγιος* – «неземний»). Для наших предків «святий» значило «згори взятий».

Народжується цікаве питання: чи є різниця між святістю Бога і людини і чи є щось спільне між ними?

IV. Підведення підсумків уроку

Розвиток пізнавальної, творчої, соціальної, особистісно орієнтованої компетенцій

1. Створення інтелект-карти «Святість» (слайд 19)

/ співпраця з Богом
Святість – справжнє життя
 \ норма життя

2. Створення інтелект-карти «Мета християнського життя» (слайд 20)

Мета християнського життя

|
Богоподібність
|
святість
|
обожнення

3. Робота в парах. Опрацювати питання (слайд 21)

– Які головні уроки Любові надає нам святий Миколай?
(1. Любити Бога і людей. 2. Милосердя наближає до святості. 3. Бути святим може кожний.)
– Яке чудо ми можемо робити щоденно? (робити добро, добрі справи)
Учень однієї зі шкіл України якось на уроці з християнської етиці придумав таке визначення поняття «добро»:
(слайд 22) Добро – це чудо, що робиться одним для одного.
– Пригадайте, як перекладається з грецької ім'я «Миколай». Чи відповідає це ім'я життю святого?

4. Слово учителя

Так у чому ж секрет святості людини? У чому секрет неймовірної любові людства до Миколая Чудотворця? Мабуть, секрет його рідкісної святості дуже простий – він полягає у безмежній доброті та любові до інших. Тобто у житті за Заповідями Божими.
Отже, на закінчення нашого святкового уроку хочеться побажати, щоб життя кожного з нас щодня наповнювалося **справами добра і милосердя**, що приносять почуття щастя та радості, допомагають наблизитися до **святості**. Пам'ятайте, що святі – це люди, які мали у своєму серці тільки світло. Необхідно і всім нам жити так, щоб не тільки **одного великого угодника Божого** всі знали та шанували, але щоб кожен із нас став **угодником Божим**.

І нехай у цьому нам допомагає молитвами святий Миколай Чудотворець. **(слайд 23)** Архієрей з Малої Азії так торкнувся душі українця, що став отцем і покровителем нашої країни.

Допоможи нам, святий Миколаю, повернути мир в нашу рідну Україну, а ми, дорослі й діти, будемо допомагати тобі та Богу творити добро!

5. Пісня про святого Миколая «Ой, хто, хто Миколая любить...» (новий варіант пісні, файл додається)

6. Подарунки дітям

Сьогодні на уроці ...

- я дізнався/дізналась...
- зрозумів/зрозуміла, що ...
- навчився/навчилась... і запам'ятав/запам'ятала...

Я прагну...

У своєму житті я використаю...

Тепер я можу пояснити іншим ...

Я хочу запитати...

V. Рефлексія

Розвиток
пізнавальної,
творчої,
соціальної,
особистісно
орієнтованої,
мовленевої
компетенцій

VI. Домашнє
завдання

Розвиток
пізнавальної,
творчої,

1. Розгадати кросворд

- 1) Те, що ми чекаємо від святого Миколая у біді. (допомога)
- 2) Порушення Заповіді Божої. (гріх)
- 3) Незвичайна подія, яка відбувається за молитвами святого Миколая. (чудо)
- 4) При богослужінні в церквах хвальна відправа з читанням і співами

соціальної,
особистісно
орієнтованої,
мовленевої
компетенції

на честь Христа, Богородиці та певних святих. (акафіст)

5) «Титул» святого Миколая, який говорить про те, що його життя догодило Богові (угодник).

6) Ще один «титул» святого Миколая, яке говорить про те, що за його молитвами відбувалися неймовірні події. (Чудотворець)

7) Християнська чеснота, якою особливо прославився святий Миколай. (милосердя)

2. Письмова творча робота «Чого навчив мене святий Миколай?»